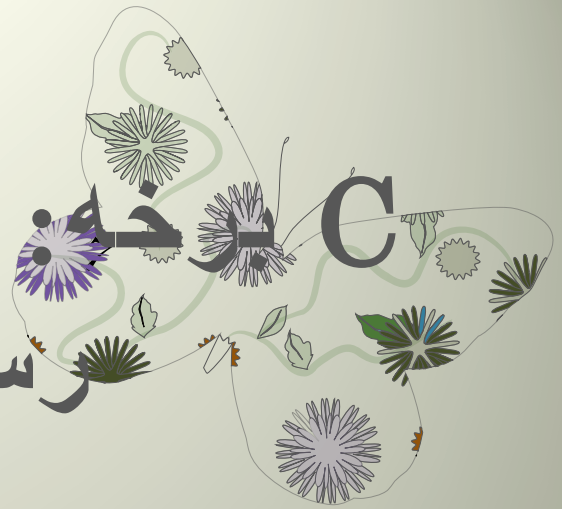

C پوخه: د څارویو غذایي اړتیاوو ته
رسیدګي یا پوره کول

پنځم لوست یا درس : د څارویو
د خوراکي درک او پوهه

اصطلاحگانې

1. کرنیز یا زراعتي تولیدات)
(Agricultural by-products)
2. حیواني منابع (زیرمي)
(animal origin)
3. د غنمي ګياوو دانه باب
(cereal grains)
4. ساتل شوي یا زیرمه شوي علوفه جات یا
ګياوي (Conserved roughage)
5. غذايي محصولات
(fodder crop)
6. خوراکي ګيلګاني
(Grasses)
1. صنعتي یا جوړي شوي علوفه جات
(industrial
roughage)
2. د لګوم کورنۍ نباتات
(Legumes)
3. د څارويو لپاره مختلفي خوراکي یا
غذاوي (Miscellaneous
feedstuffs)
4. لګياہ منابع یا زیرمي
(Plant orign)
5. دانه لرونکي علوفه جات یګياوي
(Pulses)

د څارويو لپاره د خوارکي سرچینو او علوفه جاتو تشریح کول له کومو څخه چې د غواو په تولید کې استفاده صورت نیسي کوم دي؟

د څارويو خوراکه یا غذا په مختلفو توګو باندې ویشل شوي ده. د منابعو یا زیرمو له
پلوه یوه طبقه بندي په دوو ګڼګوريو شامله ده:

د علوفه منابع یا زیرمي – په اصولي توګه شاملې دي په خوراکي موادو (لکه
سبوس)، او یوه اندازه دانه باب
د فارم تولیدات (پالځای)

هغه محتویات یا منځ پاګي چې د لوړ رطوبت لرونکي وي –
شنه (علوفه)، تیوبرونه، ریشي، سایلېج.

هغه محتویات یا منځ پاګي چې په منځۍ توګه رطوبت ولري – مراوي
یا نیم ژوانده شوی سایلېج

هغه محتویات یا منځ پاګي چې پټیټه کچه رطوبت لرونکي وي – وچه
علوفه یا پروړه، د شولو وبله، علوفه یګیاه
مختلفي یا توپيري - میوي او تفاله یا زوځا (ګني مغز)

د خاړو ویو لپاره د خوارکي سرچینو او علوفه جاتو
تشریح کول له کومو څخه چې د غواو په تولید کې
استفاده صورت نیسي کوم دي؟

د زراعتي یا کرنیز صنعت په واسطه تولید شوي
محصولات

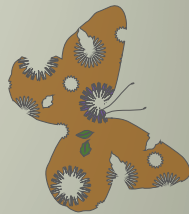
د شیرینۍ له صنعت څخه – لگني د ساقی تفاله او مغز
از صنعت آجو سازی - آجوساز و تقطیر کننده تفاله
حبوبات

د بسته بندۍ یا پیک کولو له صنعت او میوه جاتو له
شیري څخه – د میوو تفاله یا زوڅا

په مصنوعي ډول سره وچي شوي گیایو یا علوفه جات
ډیري وختونه تغذیه شوي نه وي

د وچي غذا یا خوراکي یوه برخه استعمالوي، په ځاګړي
تګه د اسونو د تغذي لپاره

د څارويو لپاره د خوارکي سرچينو او علوفه جاتو تشریح
کول له کومو څخه چې د غواو په تولید کې استفاده
صورت نیسي کوم دي؟

د څارويو منابع یا زیرمي – د څارويو خوراکه یا غذا د لوي
انرژۍ او پروټين لرونکي وي عموماً مطرح شوي دانه باب
شيدې او هغه توليدات یا محصولات چې له شيدو څخه په
لاس راځي.

د جسد یا لاش د صنعت او غوښې توليدات یا محصولات –
غوښینه خوراکه، هډوکینه خوراکه، وینه لرونکي خوراکه
او دېن و لرونکي خوراکه

د کبانو د صنعت توليدات (محصولات) – د (مگو) چې یو
نوعه کب، د نوموړي وچ شوي کب خوراکه
د مرغانو پيچال یا فضله – د شخوند ښونکو څارويو په
جیره یا غذا کې استعمالیدلی شي.

هغه ځايو يا علوفه جات دوم دي چي د غوږو په توليد كي تر استفادي لاندې نيول کيري؟

د علوفه جاتو يگياوو (roughages) خوراکي مواد په اووگروپونو باندي ویشل کيري:

شنهگياه (خرخای) - د متراکمو خوراکي يا غذايي موادو برابر ونکي وي.

په زياته کچه ورته لاس رسی کيدلی شي.
لور کیفیت لري

که چيري يي کیفیت نا چيزه وي، معمولاً د لاندي دلایلو له کبله وي.

د شنهگياه نوعي - ځني لهگياوو څخه په معتدل اقليم کي د نا چيزه پروتين او ان اف ايي (NFE) لرونکي وي، په داسي حال کي چي د ځنيو شنوگياوو کړوډ فايبر په زياتي اندازي سره ملایم وي

بلوغيت - امکان لري چي پهټاکلي وخت سره بلوغيت ته ورسيري چي دا امر له اقليم او خاوري سره تړل

هغه ځايو يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادي لاندې نيول

کيري؟

د خوراكي يا غذا لپاره ترټولو ارزانه منبع يا سرچينه
د ضعيغه هضم قابليت يا وړتيا - بن ابي چي د لاندې
عواملو د منځته راتلو سبب شي.

ناچيزه توليد (محصول)

تپتېه بلاربيدنه يا حامگي

د مختلفو ناروغيو منځته راتلل

نا اميدي

په مختلفو تگلارو سره تري استفاده وشي.

په ځايو کي څر کول

په ټاکنيزه توگه په ځايو کي څرول

(سايليج)

هغه ځاي او يا علوفه جات کوم دي چې د
غواو په توليد کي تر استفادې لاندې نيول

کيري؟

د لکوم نباتات — شامل دي پر ريشقه، شوتله يا

شفتله او امريکايي رشي باندې

د لوړ کيفيت لرونکي منرالونه او پروتين

تيت کيفيت لرونکي خام لياف

د دوام لرونکي څرکولو لپاره اجازه نه

ورکوي

بنيايي چې د اوبو ورکولو لپاره اړتيا ولري

بنيايي چې د وچيگيا لپاره استعمال کړل

شي

هغه ځايون يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادي لاندې نيول کيري؟

د حيواناتو يا څارويو لپاره خوراكي محصولات:
رڼي، لبلبو يا چغندر، گازري، د کاساو نشايسته)
د نشايستو څخه يوه نوعه ده (متپير، سيبک
tubers mangolds، غذايي دانه باب) جوار،
سورگم (sorghum)، صحرايي وربشي، تور غنم)
او د براسيکاه نوعي (نگلم سوپ، کرم rape)
لوړ کيفيت لرونکي لرونکي توليدات يا
محصولات

ډيري وختونه اوبه ورکول کيري.

په تازه يا سايليج په شکل سره استعمال کيدلي شي

هغه ځايون يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادې لاندې نيول

کين دي؟

رښي، تيوبرونه او د براسيکاه نوعي

د وچو موادو پټه فيصدي

له انرژي څخه برخمن

ضعيفه خام الياف

د لوړ هضم قابليت او زړه رېل کني لرونکي وي

د کمو پټامينونو، منرالونو او پروتين لرونکي وي

شني او تازه خوراکي

په جيره کي د کيفيت لرونکي دانه بابو اهميت يا ارزښت

بنسايي چي داسهال سبب وگرځي.

د اليافو مواد بنسايي چي په جيره کي د کم هضمي سبب

وگرځي.

هغه ګياوي يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادي لاندې نيول کيري؟

دانه لرونکي ګياوي

د زياتي انرژي لرونکي وي.

د هغي کيفيت يا خرگوالي د تخم په کميت او بلوغيت

پوري تړلي وي.

په ځنيو وختونو کي د انسان لپاره هم په مصرف

رسول کيري.

د کم پروتين لرونکي وي.

Sorghum

بايد چي په لومړيو کي د علوفي له پري کولو څخه

وروسته له ۳ نه تر ۴ اونيو پوري تر استفادي

لاندې ونه نيول شي.

د پروسيک اسيد په لرلو سره ښايي چي د مسموميت

هغه ځايون يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادې لاندې نيول کيري؟

زراعتي يا کرنيز توليدات – هغه زراعتي يا کرنيز توليدات
چي د انسان لپاره تر استفادې لاندې نه نيول کيري.
د دي توليداتو ترتيبولو غوره برخي ساقې او پلني دي.
په تازه شکل سره او هم په وچ کړي شوي ډول سره تر
استفادې لاندې نيول کيدلی شي، د پري کولو او څر
کولو لپاره مناسب دي، په څرخاي او غوځله کي
مناسب وي.

تفاله او دانه لرونکي نباتات

په هغه صورت چي د حاصل اخستلو څخه
وروسته په منظم ډول سره ساتل شوي وي نو د
لوړ ارزښت لرونکي به وي.

هغه ګياوي يا علوفه جات کوم دي چي د
غواو په توليد کي تر استفادي لاندې نيول
کيري؟

حبوبات او دانه باب، وبله، په ځمکه کي د
حاصل له اخستلو څخه وروسته پاتي شوين،
علوفه او د غنموګياوي.

په عمومي توګه پختوليز ډول سره کم مقدار
د فاسفورست اندازه يي کمه
د څارويو يا حيواناتو لپاره ستونزمنه ده چي
کلسيم جذب کړي.

Silicium لور هضمي قابليت ته کموالي
ورکوي.

هغه ځایاوي یا علوفه جات کوم دي چي د
غواو په تولید کي تر استفادي لاندې نیول
کیري؟

د قندو چقدر او تفاله لوړه وړي.
د باقي پاتي شوي انرژي د تعادل په
خاطر ورڅخه استفاده صورت نیسي.
ډیري وختونه د قند له کارخانو څخه
شامل دي د ترانسپورت په قیمتونو
سره

سټیټي خوراكي یا غذا ارزښت
د تکمیل یا بشپړوني ضرورت (اړتیا)

هغه ګياوي يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادي لاندې نيول کيږي؟

د ساتل شي خوراكي يا غذا مواد - علف يا سايليج
د تنفس د دام په سبب، د باران د وينځني په
سبب، په ماشيني ډول سره لاس وهنه او خپل
په خپلگرمۍ ۳۰ - ۵۰ فيصدو پوري وچ
مواد له منځه ځي.

د انرژي او DCP ډي سي پي د لاسه ورکول
حتي له ۷۵ فيصدو څخه لوړ وي.
د اضافي سامان الاتو لپاره بايد چي اضافي
قيمتونه مشخص کړل شي.

هغه ځايون يا علوفه جات کوم دي چي د
غوږو په توليد کي تر استفادې لاندې نيول
کيري؟

زراعتي صنعتي متراکه خوراكي مواد - له
زراعتي يا کرنيز صنعت څخه توليدات
زيانونه - د زياتو اوبو درلودل
ترانسپورت ستونزمن کوي.

د خوراكي مقدار يا اندازه په تيزۍ سره
تغير خوړونکي وي.

په عمومي ډول سره د مزرعي په فعاليتونو
باندې محدوديت لري چي د صنعتي نباتاتو
په څنګ کي ځاي ولري.

هغه کي يا علوفه جات کوم دي چي د غواوو په توليد کي تر استفادي لاندې نيول کيري؟

د حيواناتو يا خاړويو مختلفي خوراكي - د
چرگورو پيخال او غير اړني يا ضروري
شيان.

شامل دي د الوتونکو په فضله موادو سره -

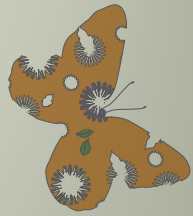
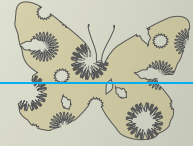
د خوراكي نا هضمي شوي برخي، د اين

پي اين لوړ توليدات، ضايع شوي خوراکه

او د خوب وسايل وي.

د تغيريدونکي خوراكي اندازه يا مقدار

د دانه بابو (concentrates) هغه خوراکه مشخصه
کړي ده کومې څخه چې د غواو په تولید کې استفاده
صورت نیسي؟

هغه دانه باب چې د غواو لپاره په خوراکه تر استفادې لاندې
نیول کېږي په لاندې ډول سره دي:
د علوفه جاتو خوراکه

د ۸۵ نه تر ۹۰ فیصدو پورې د وچو موادو لرونکي

وي

خام الیاف په کمې کچې سره لري
د شحم کم ظرفیت لري
اساسي وظیفه – انرژي برابروي.
نواقص (زیانونه)

د انساني ضرورت یا اړتیا له مخې او حیواني یا

څارویو د خوراکي له پلوه قوي رقابت یا سیالي

لري

د دانه بابو (concentrates) هغه خوراکه مشخصه کړي کومه څخه چي د غواو په تولید کي استفاده صورت نیسي؟

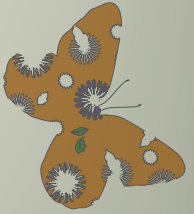
پلس د لگوم د خوړو وړ تخم دي، لکه د عدس، باقلي، پلي او
نخودو په شان چي دلتول د کلنيو لگوم کورني پوري تړلي
دي چي له يوه څخه تر دولسو پوري حاصلاتي تخمونه چي
مختلف سايرونه او رگونه لري په غلاف کي توليدوي. پلس
د انساني خوارکي او حيواني خوراکي لپاره تر استفادي لاندې
نيول کيږي د پلس کلمه لکه څرنگه چي د **FAO** پواسطه تر
استفادي لاندې نيول شوي د زيرمه شوو محصولاتو لپاره چي
د سلو په شکل سره د وچو دانه بابو لپاره، کوم چي ريبل
کيږي استعمالیږي. هر يو له دي پلسونو څخه د رنگ او سايڼ
له گاه څخه عريض کيږي.

د پروتين د لوړ ظرفيت لرونکي وي

بنایي چي په لوړي کچي سره د شحم لرونکي وي

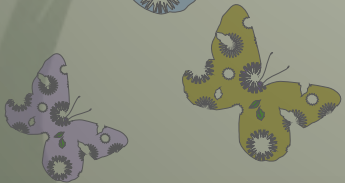
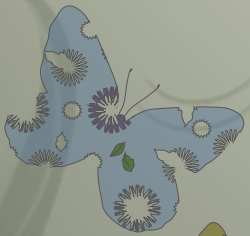
هر کله چي د هغه قشر لري کرل شي نو خام الباف به

د دانه بابو (concentrates) هغه خوراکه مشخصه
کړئ له کومې څخه چې د غواو په تولید کې استفاده
صورت نیسي؟

تخمونه او نوري برخي

مثال: د لمرپرست تخم او د پنبه داني تخم
هرکله چې د هغې قشر لري نه کړل شي نو
د انرژي د لوړ ظرفیت لرونکي وي

د پانډه بابو (concentrates) هغه خوراکه مشخصه
کړئ له کومې څخه چې د غواو په تولید کې استفاده

صورت نيسي؟

هغه توليدات يا محصولات چې له زراعتي يا کرنيز صنعت
څخه په لاس راتللي شي - شير اساسي گروپه دي.
هغه پاتي شوني چې د تيلو او شحمو له صنعت څخه
توليديري.

مثال: کيک او غذا

هغه توليدات يا محصولات چې د ژرنده کولو له صنعت
څخه په لاس راځي

مثال: د غنمو پوښ، سبوس، polishing د جوارو د
لږکي خوراکه

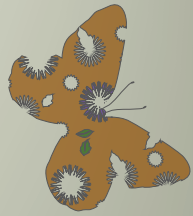
هغه توليدات يا محصولات چې د نشايستي له صنعت څخه
په لاس راتللي شي.

مثالونه: د غنمو د بڼ ليدونکي مادي او کچالو پاتي شوني

د دانه بابو (concentrates) هغه خوراکه مشخصه
کړنې له کومې څخه چې د غواو په تولید کې استفاده
صورت نیسي؟

هغه تولیدات یا محصولات چې د قند له
صنعت څخه په لاس راتللي شي.
مثالونه: د چغندرو تفاله او شیر

هغه تولیدات یا محصولات چې د میوو له
صنعت څخه په لاس راځي.

مثالونه: د ستروسو تفاله، د اناناس تفاله

مختلف تولیدات یا محصولات

مثالونه: د نا رسیدلو لوبیا باقی مانده یا

پاتي شوني

د دانه بابو (concentrates) هغه خوراکه مشخصه کړئ
له کومې څخه چې د غواو په تولید کې استفاده صورت
نيسي؟

حيواني توليدات

شيدې او د شيدو توليدات يا محصولات

د حلال خای توليدات يا محصولات

د کبانو توليدات يا محصولات

د حيواناتو يا خاړويو صنعتي خوراکه

منبع NPN

مثالونه : يوريا او (biuret)

مرور | خلاصه یا لنډيز

1. د څارويو لپاره د خوارکي سرچينو او علوفه جاتو تشریح کول له کومو څخه چې د غواو په تولید کې استفاده صورت نیسي.

2. هغه ځایو یا علوفه جات وینایاست کوم چې د غواو په تولید کې تر استفادې لاندې نیول کېږي.

3. د دانه بابو هغه خوراکه مشخصه کړئ له کومې څخه چې د غواو په تولید کې استفاده صورت نیسي .